

Epicharmos

Testimonia DK 23 A

A 1 = Suda, s.v. Ἐπίχαρμος

Ἐπίχαρμος Τιτύρου ἢ Χιμάρου καὶ Σηκίδος Συρακούσιος ἢ ἐκ πόλεως Κραστοῦ τῶν Σικανῶν. ὃς εὗρε τὴν κωμωιδίαν ἐν Συρακούσαις ἀμα Φόρμωι. ἐδίδαξε δὲ δράματα νβ, ὡς δὲ Λύκων (cfr. cap. 57) φησί, λε. τινὲς δὲ αὐτὸν Κῶιον ἀνέγραψαν τῶν μετὰ Κάδμου εἰς Σικελίαν μετοικησάντων, ἄλλοι Σάμιον, ἄλλοι Μεγάρων τῶν ἐν Σικελίᾳ. ἦν δὲ πρὸ τῶν Περσικῶν (480 BC) ἔτη ἐξ διδάσκων ἐν Συρακούσαις.

A 2 /1 = Aristotelés, Poetica 5; 1449b5

τὸ δὲ μύθους ποιεῖν [ἀπέδωκεν] Ἐπίχαρμος καὶ Φόρμις· τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς ἐκ Σικελίας ἥλθε ...

A 2 /2 = Aristotelés, Poetica 3; 1448a31

τῆς μὲν γὰρ κωμωιδίας οἵ Μεγαρεῖς οἵ τε ἐνταῦθα ὡς ἐπὶ τῆς παρ' αὐτοῖς δημοκρατίας γενομένης καὶ οἱ ἐκ Σικελίας [ἀντιποιοῦνται]· ἐκεῖθεν γὰρ ἦν Ἐπίχαρμος ὁ ποιητής, πολλῶι πρότερος ὥν Χιωνίδου καὶ Μάγνητος.

A 3 = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum VIII, 78

Ἐπίχαρμος Ἡλοθαλοῦς Κῶιος. καὶ οὗτος ἤκουσε Πυθαγόρου. τριμηνιαῖος δ' ὑπάρχων ἀπηνέχθη τῆς Σικελίας εἰς Μέγαρα, ἐντεῦθεν δ' εἰς Συρακούσας, ὡς φησι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς συγγράμμασιν. καὶ αὐτῶι ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος ἐπιγέραπται τόδε·

εἴ τι παραλλάσσει φαέθων μέγας ἄλιος ἄστρων
καὶ πόντος ποταμῶν μείζον' ἔχει δύναμιν,
φαμὶ τοσοῦτον ἐγὼ σοφίαι προέχειν Ἐπίχαρμον,
δν πατρὶς ἐστεφάνωσ' ἄδε Συρακοσίων.

οὗτος ὑπομνήματα καταλέλοιπεν ἐν οἷς φυσιολογεῖ, γνωμολογεῖ, ἰατρολογεῖ. καὶ παραστιχίδια γε ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ὑπομνημάτων πεποίηκεν, οἵ διασαφεῖ ὅτι ἔαυτοῦ ἔστι τὰ συγγράμματα. βιοὺς δ' ἔτη ἐνενήκοντα κατέστρεψεν.

A 3a = Diomed. Gr. p. 489 K. (p. 58, 170 Kaib.)

sunt qui velint Epicharmum in Co insula exulantem primum hoc carmen frequentasse et sic a Coo comoediam dici.

A 4/1 = Iamblichos, De vita Pythagorica 226

τῶν δὲ ἔξωθεν ἀκροατῶν γενέσθαι καὶ Ἐπίχαρμον, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ συστήματος τῶν ἀνδρῶν. ἀφικόμενον δὲ εἰς Συρακούσας διὰ τὴν Ἱέρωνος τυραννίδα τοῦ μὲν φανερῶς φιλοσοφεῖν ἀποσχέσθαι, εἰς μέτρον δ' ἐντεῖναι τὰς διανοίας τῶν ἀνδρῶν, μετὰ παιδιᾶς κρύφα ἐκφέροντα τὰ Πυθαγόρου δόγματα.

A 4/2 = Iamblichos, De vita Pythagorica 166

περὶ τῶν φυσικῶν ὅσοι τινὰ μνείαν πεποίηνται, πρῶτον Ἐμπεδοκλέα καὶ Παρμενίδην τὸν Ἐλεάτην προφερόμενοι τυγχάνουσιν, οἵ τε γνωμολογῆσαι τι τῶν κατὰ τὸν βίον βουλόμενοι τὰς Ἐπιχάρμου διανοίας προφέρονται, καὶ σχεδὸν πάντες αὐτὰς οἱ φιλόσοφοι κατέχουσι.

A 5/1 = Marm. Par., ep. 71

ἀφ' οὗ Ἱέρων Συρακουσῶν ἐτυράννευσεν ἔτη ΗΗΓIII ἄρχοντος Ἀθήνησι Χάρητος (472/471 BC). ἦν δὲ καὶ Ἐπίχαρμος ὁ ποιητὴς κατὰ τοῦτον.

A 5/2 = Anon. de com. II, 4; p. 7, 16 Kaibel

[Ἐπίχαρμος Συρακόσιος]. οὗτος πρῶτος τὴν κωμωιδίαν διερριμμένην ἀνεκτήσατο πολλὰ προσφιλοτεχνήσας. χρόνοις δὲ γέγονε κατὰ τὴν ογδόντην περίοδο (-488/-485), τῇ δὲ ποιήσει γνωμικὸς καὶ εὑρετικὸς καὶ φιλότεχνος. σώιζεται δὲ αὐτοῦ δράματα μ, ὡν ἀντιλέγονται δ.

A 6/1 = Platón, Theaetetus 152de

... ἔστι μὲν γὰρ οὐδέποτ' οὐδέν, ἀεὶ δὲ γίγνεται. καὶ περὶ τούτου πάντες ἐξ ἵσου οἱ σοφοὶ πλὴν Παρμενίδου συμφερέσθων, Πρωταγόρας τε καὶ Ἡράκλειτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ τῶν ποιητῶν οἱ ἄκροι τῆς ποιήσεως ἐκατέρας, κωμωιδίας μὲν Ἐπίχαρμος, τραγωιδίας δὲ Ὄμηρος.

A 6/2 = Athénaios, Deipnosophistae IV, 57 Kabel; p. 164c (II, 345 K.)

Ὀρφεὺς ἔνεστιν, Ἡσίοδος, τραγῳδίαι,
Χοιρίος, Ὄμηρος, Ἐπίχαρμος, συγγράμματα
παντοδαπά. δηλώσεις γὰρ οὕτω τὴν φύσιν
ἐπὶ τί μάλισθ' ὥρμηκε.

A 6a = Theokritos, Epigrammata 18 Wil.

ἄ τε φωνὰ Δώριος χώνηρ ὁ τὰν κωμωιδίαν
εύρων Ἐπίχαρμος:
ὦ Βάκχε χάλκεόν νιν ἀντ' ἀλαθινοῦ
τὸν ὕδ' ἀνέθηκαν

τοὶ Συρακούσσαις ἐνίδρυνται, πελωρίσται πόλει,
οἵ ἀνδρὶ πολίται
σοφῶν ἔοικε (?) ὥημάτων μεμναμένους
τελεῖν ἐπίχειρα.
πολλὰ γὰρ ποττὰν ζόαν τοῖς παισὶν εἶπε χρήσιμα·
μεγάλα χάρις αὐτῷ.

A 6b = Plinius, Naturalis historia VII, 192

Aristoteles (Peplos fr. 501 Rose) X et VIII [litteras] priscas fuisse ... et duas ab Epicharmo additas QX quama Palamede mavolt.

A 6c = Diogenés Laertios, Vitae philosophorum I, 42

Ιππόβοτος δ' ἐν τῇ τῶν φιλοσόφων Ἀναγραφῆι: Ὁρφέα, Λίνον, Σόλωνα,
Περίανδρον, Ἀνάχαρσιν, Κλεόβουλον, Μύσωνα, Θαλῆν, Βίαντα, Πιττακόν,
Ἐπίχαρμον, Πυθαγόραν.

A 7/1 = Porfyrios, Vita Plotini 24

Ἐπίχαρμον τὸν κωμαιδιογράφον εἰς δέκα τόμους φέρων συνήγαγεν.

A 7/2 = Suidás, Lexicon, s.v. Διονύσιος

Διονύσιος νίος τοῦ Σικελίας τυράννου καὶ αὐτὸς τύραννος καὶ φιλόσοφος.

Ἐπιστολὰς καὶ Περὶ τῶν ποιημάτων Ἐπιχάρμου.

A 8 = Iamblichos, Vita Pythagorica 241

Μητρόδωρός τε ὁ Θύρσου [ἀδελφὸς ἐκ τῆς] τοῦ πατρὸς Ἐπιχάρμου καὶ τῆς
ἐκείνου διδασκαλίας τὰ πλείονα πρὸς τὴν ἱατρικὴν μετενέγκας ἐξηγούμενος
τοὺς τοῦ πατρὸς λόγους πρὸς τὸν ἀδελφόν φησι τὸν Ἐπίχαρμον καὶ πρὸ τούτου
τὸν Πυθαγόραν τῶν διαλέκτων ἀρίστην λαμβάνειν τὴν Δωρίδα ...

A 9/1 = Columella I, 1

Siculi quoque non mediocri cura negotium istud prosecuti sunt Hieron et Epicharmus.

A 9/2 = Stat., Silv. V, 3, 150

quantumque pios ditarit agrestes Ascraeus Siculusque senex.

A 10 = Athénaios, Deipnosophistae XIV, 59 Kaibel; p. 648d

τὴν μὲν ἡμίναν οἱ τὰ εἰς Ἐπίχαρμον ἀναφερόμενα ποιήματα πεποιηκότες οἴδασι,
καὶ τῶι Χίρωνι ἐπιγραφομένωι οὕτω λέγεται·

καὶ πιεῖν ὕδωρ διπλάσιον χλιαρόν, ἡμίνας δύο καὶ (B 58).

τὰ δὲ Ψευδεπιχάρμεια ταῦτα ὅτι πεποιήκασιν ἀνδρες ἐνδοξοί Χρυσόγονός τε ὁ αὐλητής, ὡς φησιν Ἀριστόξενος ἐν ὀγδόῳ Πολιτικῶν νόμων (fr. 80; FHG II, 289), τὴν Πολιτείαν ἐπιγραφομένην· Φιλόχοος δ' ἐν τοῖς Περὶ μαντικῆς (fr. 193) Ἀξιόπιστον τὸν εἴτε Λοκρὸν γένος ἢ Σικυώνιον τὸν Κανόνα καὶ τὰς Γνώμας πεποιηκέναι φησίν. ὁμοίως δὲ ἴστορεῖ καὶ Ἀπολλόδωρος.